

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІБ ЗУНУ
Натія КУРЬЧИЦЬКА

31.08.2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

31.08.2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

**з дисципліни «Поведінкові фінанси»
другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань А Освіта
спеціальність А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
спеціалізація А5.39 Цифрові технології
освітньо-професійна програма – «Фінансова грамотність»**

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	2	1	32	16	5	97	150	-	2

31.08.2026

Робочу програму склала

Оксана ГУМЕНЮК

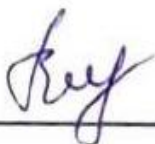
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 27.08.2026 р.)

Завідувач кафедри

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'LD', written over a horizontal line.

Людмила ДЕРМАНСЬКА

Гарант ОПП

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Gey', written over a horizontal line.

Галина ЧЕКАЛОВСЬКА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Поведінкові фінанси»

1. Опис дисципліни «Поведінкові фінанси»

Дисципліна «Поведінкові фінанси»	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – А Освіта	Статус дисципліни <u>вибіркова дисципліна з</u> <u>циклу професійної</u> <u>підготовки</u> Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	спеціальність А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями) спеціалізація А5.39 Цифрові технології освітньо-професійна програма – «Фінансова грамотність»	Рік підготовки: Денна-2 Семестр: Денна -1
Кількість змістових модулів – 2	другий (магістерський) рівень вищої освіти	Лекції: Денна -32 Практичні заняття: Денна -16
Загальна кількість годин –150		Самостійна робота: Денна – 97 Індивідуальна робота : Денна -5
Тижневих годин – 9, з них аудиторних – 3		Вид підсумкового контролю – іспит

2. Мета і завдання вивчення навчальної дисципліни «Поведінкові фінанси»

Мета вивчення навчальної дисципліни. Дисципліна «Поведінкові фінанси» спрямована на формування у здобувачів теоретичних знань та вмінь щодо прийняття фінансових рішень на мікро- і макрорівні з урахуванням впливу поведінкових факторів. Дисципліна орієнтує на розуміння причин ірраціональної економічної поведінки у контексті теорій поведінкових фінансів та використання інноваційних методик викладання фінансово- економічних дисциплін з урахуванням поведінкових моделей.

Предмет навчальної дисципліни - теоретичні та практичні аспекти функціонування поведінкових фінансів та вироблення практичних навичок у здобувачів вищої освіти щодо практичного застосування поведінкової теорії у фінансах, набуття компетентностей розробки рекомендацій і прогнозів для різних

інститутів (домогосподарства, фірми, держави) на основі економіко-психологічних моделей. Дисципліна орієнтує на пошук взаємозв'язків та взаємозалежностей сучасної економіки з досягненнями психологічної науки, ролі експериментів в сучасній економіці/сучасних фінансах та набуття компетентності впровадження виявлених закономірностей людської поведінки в фінансову теорію та практику.

Для успішного засвоєння матеріалів з курсу «Поведінкові фінанси» здобувачі вищої освіти повинні отримати базові знання з таких дисциплін: «Фінанси», «Бюджетна система», «Податкова система», «Бюджетний менеджмент», «Податковий менеджмент», «Фінансовий менеджмент», «Фінансовий ринок», «Гроші та кредит», «Новітня парадигма розвитку банківського, страхового та фондового ринків», «Моделювання у публічних фінансах», «Фінансові рішення домогосподарств»

Завдання вивчення навчальної дисципліни.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Поведінкові фінанси» є:

отримати ґрунтовні знання про сутність і основні завдання поведінкових фінансів як нового тренду фінансової науки;

ознайомитись із змістом економічної поведінки, її мотивами та причинами ірраціональності;

розглянути взаємозв'язок поведінкових фінансів з іншими науками;

дослідити історію виникнення та еволюцію вчення про поведінкові фінанси;

вивчити зміст і систематизацію теорій поведінкових фінансів;

вивчити системні помилки, які виникають в процесі ухвалення фінансових рішень та розробити рекомендації щодо їх уникнення;

ознайомитися із витоками формування поведінкової економічної теорії та виокремити місце поведінкових фінансів у поведінковій економічній теорії;

розвинути навички з поведінкової теорії споживання та дослідити концепції споживчої поведінки індивідів;

розглянути поведінкову теорію фірми в контексті вивчення досліджень різними групами науковців, вчення яких ґрунтується на певних наукових принципах досліджень, методах і специфічному категоріальному апараті;

розвинути вміння виявляти й аналізувати когнітивні спотворення у процесі інвестування; зрозуміти причини виникнення когнітивних помилок та ірраціональної поведінки інвесторів;

вивчити світові моделі інвестиційної поведінки індивідуальних інвесторів та оцінити роль довіри в інвестиційній активності населення;

дослідити моделі фінансово-інвестиційної поведінки домогосподарств;

засвоїти засади та розвинути навички діяльності фінансового ринку у контексті вчення про поведінкові фінанси.

3. Програма навчальної дисципліни «Поведінкові фінанси»

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади поведінкових фінансів

Тема 1. Зміст та теорії поведінкових фінансів

Зміст та складові економічної поведінки. Ефект насиченості. Психологія колективної дії. Суб'єктивне сприйняття корисності економічної дії. Модель «дилеми в'язня». Механізми атрибуції, децентралізації і емпатії.

Емоції та економічні мотиви та їх види.

Стереотипне мислення та психологічні принципи людської поведінки

Моделі економічної поведінки: «раціональна поведінка», «ірраціональна поведінка». Екони і гумани. Когнітивні системи мислення: автоматична і аналітична. Теорія подвійного процесу прийняття рішень.

Причини ірраціональної економічної поведінки людини. Довіра. Справедливість. Наявність фінансових зловживань і недобросовісності в сучасному економічному середовищі. Грошова ілюзія. Мислення подіями, історією свого життя.

Теорії поведінкових фінансів

Тема 2. Виникнення та розвиток вчення про поведінкові фінанси

Класичні (раціональні) фінанси. Моделі раціональної поведінки: переваги і недоліки.

Парадокс Аллі.

Поведінкова економіка як новий напрям економічної науки. Нобелівські лауреати в сфері поведінкової економіки та їх внесок в розвиток економічної науки.

Місце поведінкових фінансів у поведінковій економіці. Історія виникнення вчення про поведінкові фінанси. Наукові дослідження американських і західноєвропейських вчених у сфері поведінкових фінансів.

Тема 3. Витоки формування поведінкової економічної теорії. Місце поведінкових фінансів у поведінковій економічній теорії

Поведінкові фінанси: зміст та завдання. Мікро-поведінкові фінанси. Макро- поведінкові фінанси.

Взаємозв'язок поведінкових фінансів з іншими науками.

Систематизація та характеристика теорій поведінкових фінансів. Теорія перспектив. Теорія когнітивної помилки.

Тема 4. Поведінкова теорія споживання

Економіка споживання та поведінкова теорія споживання. Споживча поведінка: форми реалізації. Сутність консьюмеризму та основні права споживачів. Класифікація типів споживачів.

Теорія інформаційних каскадів. Поняття «касаду» і «габітусу». Максимізація корисності в поведінці споживача.

Поведінкові парадокси в теорії очікуваної корисності.

Тема 5. Поведінкова теорія фірми

Поняття «обмеженої раціональності» Г.Сеймона та змінної раціональності Х. Лійбенстайна.

Вплив коаліції учасників фірми на прийняття управлінських рішень щодо прийнятих і відпрацьованих процедур.

Змістовий модуль 2. Поведінкові фінансові рішення споживачів та інвесторів

Тема 6. Поведінкова теорія фінансів і аукціонів. Когнітивні спотворення у процесі інвестування

Поведінкові правила фондового ринку. Гіпотеза про «неефективність ринку». Барометр Бебсона». Ірраціональність і хаотичність фондового ринку. «Самореалізація графіків».

Вплив культури на розвиток фондового ринку в країні. Національні особливості інвестування: толерантність до ризику; функція цінності; об'єм торгів; вибір акцій. Залежність між характеристиками населення і характеристиками фондового ринку. Гіпотеза «подушки» (Cushion-hypothesis). Індекс індивідуалізму Хофстіді.

Індекс уникнення невизначеності та його вплив на схильність до інвестування. Теорія поведінки інвесторів: «ефект консерватизму» і «ефект компетентності». Теорія шумової торгівлі. Діяльність «шумових трейдерів».

Теорія ефективності операцій трейдера. Кореляційний зв'язок між психологічними якостями трейдера і успішністю його професійної діяльності. Психологічні аспекти роботи трейдера на фондовому ринку.

Теорія впливу психологічних якостей трейдера на ефективність здійснюваних ним операцій.

Тема 7. Вплив когнітивних помилок та спотворень на прийняття фінансових (управлінських) рішень

Зміст теорії когнітивної помилки. Поняття і причини виникнення когнітивної помилки: обмежена раціональність, брак часу, емоційні і соціальні фактори. Інформаційний фактор та його вплив на прийняття інвестиційних рішень. Емоційні фактори, закладені в людській природі, які впливають на фінансову поведінку інвесторів.

Вплив соціальних факторів на прийняття фінансових рішень інвестором: відчуття ринку, стагна поведінка і уникнення когнітивного дисонансу.

Концепція евристик або закономірності в ірраціональній поведінці інвесторів. Евристика репрезентативності. Евристика доступності. Якоріння. Фреймінг

Передбачувана ірраціональність. Принцип відносності. Вплив «порівняння» на успішність інвестицій. Шаблонне наслідування власних вчинків. Соціальні та ринкові норми.

Проблема планування емоцій. Ефект «fall in love with the stock». Помилка об'єднати необ'єднане. Ефект очікувань. Сила ціни. Корпоративна етика і чесність. Фрейми і «психологічна бухгалтерія».

Тема 8. Поведінкові фінансові рішення домогосподарств

Поведінкові чинники, які впливають на фінансові рішення домогосподарств. Поведінкові фінансові рішення домогосподарств у сфері споживання.

Поняття інвестиційної діяльності домогосподарств. Інвестування вільних фінансових ресурсів домогосподарств в валюту і банківські депозити. Вкладення населення в недержавні пенсійні фонди та кредитні спілки. Ринок страхових послуг як найбільш капіталізований ринок серед інших небанківських фінансових ринків. Інвестування в нерухомість.

Світові моделі та інвестиційна поведінка населення в різних країнах. Фінансові активи домогосподарств: зарубіжний і вітчизняний досвід.

Довіра та її роль в інвестиційній активності населення. Стратегії зменшення впливу негативних поведінкових чинників на процес прийняття фінансових рішень.

Тема 9. Теорія перспектив

Процес прийняття фінансових рішень в умовах невизначеності та ризику. Поняття невизначеності та ризику.

Виникнення і зміст теорії перспектив. Експериментальні висновки теорії перспектив. Характеристика ефекту визначеності. Функція цінності. Відраза до втрат. Неприйняття ризику.

Тема 10. Поведінкові підходи до управління публічними фінансами

Теорія лібертаріанського патерналізму як стратегія оптимального вибору, і впливу держави на поведінку людей і їхній вибір. Теоретичні основи політики «підштовхування» та її засновники К. Санстейн, Р. Талер.

Досвід створення «Nudge-Unit» та використання методів поведінкової економіки в державному управлінні у Великобританії. Впровадження поведінкових інструментів в державне регулювання у США і Данії.

Розробка стратегії підвищення рівня фінансової грамотності населення на державному рівні з метою ефективності управління особистими фінансами

**4. Структура залікового кредиту з навчальної дисципліни
«Поведінкові фінанси»
денна форма навчання**

Тема	Кількість годин				Контрольні заходи
	Лекції	Прак-тичні заняття	СР	ІР	
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади поведінкових фінансів					
1. Зміст та теорії поведінкових фінансів	2	2	10	1	Поточне опитування тести
2. Виникнення і розвиток вчення про поведінкові фінанси	2	2	10		
3. Витоки формування поведінкової економічної теорії. Місце поведінкових фінансів у поведінковій економічній теорії	4	2	10		
4. Поведінкова теорія споживання	2	2	10		
5. Поведінкова теорія фірми	2	1	10		
Змістовий модуль 2. Поведінкові фінансові рішення споживачів та інвесторів					
6. Поведінкова теорія фінансів і аукціонів.Когнітивні спотворення у процесі інвестування	4	2	10	1	Поточне опитування тести
7. Вплив когнітивних помилок та спотворень на прийняття фінансових (управлінських) рішень	4	2	10	1	
8. Поведінкові фінансові рішення домогосподарств	4	1	10		
9. Теорія перспектив	4	1	10		
10. Поведінкові підходи до управління публічними фінансами	4	1	7	1	
Всього	32	16	97	5	

5. Тематика практичних занять

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади поведінкових фінансів

Практичне заняття №1.

Тема: Зміст та теорії поведінкових фінансів

Мета: Ознайомлення з науковими поглядами на економічну поведінку людини та причинами її ірраціональності

Питання для обговорення:

1. Економічна поведінка: сутність та складові
2. Теорії поведінкових фінансів
3. Когнітивні системи мислення: раціональна і інтуїтивна. Екони і гумани.
4. Причини ірраціональної економічної поведінки

Практичне заняття №2.

Тема: Виникнення і розвиток вчення про поведінкові фінанси

Мета: Дослідження історії виникнення вчення про поведінкову економіку і поведінкові фінанси

Питання для обговорення:

1. Моделі раціональної поведінки інвесторів. Парадокс Алле.
2. Поведінкова економіка як новий напрям економічної науки.
3. Історія виникнення вчення про поведінкові фінанси.
4. Нобелівські лауреати в сфері поведінкової економіки та їх внесок в розвиток економічної науки.
5. Сучасні наукові дослідження американських і західноєвропейських вчених у сфері поведінкових фінансів.

Практичне заняття №3.

Тема: Витоки формування поведінкової економічної теорії. Місцеповедінкових фінансів у поведінковій економічній теорії

Мета: Визначення змісту, завдань та міждисциплінарного характеру поведінкових фінансів. Систематизація теорії поведінкових фінансів. **Питання для обговорення:**

1. Поведінкові фінанси: зміст та завдання.
2. Міждисциплінарний характер поведінкових фінансів та взаємозв'язок з іншими науками.
3. Систематизація теорій поведінкових фінансів.
4. Характеристика теорій поведінкових фінансів.

Практичне заняття №4

Тема 4. Поведінкова теорія споживання

Мета: Дослідження порядку використання різними споживачами інструментарію поведінкових теорій для пояснення споживчої поведінки індивідів.

Питання для обговорення:

1. Економіка споживання та поведінкова теорія споживання.
2. Споживча поведінка: форми реалізації.
3. Сутність консьюмеризму та основні права споживачів.
4. Класифікація типів споживачів.
5. Теорія інформаційних каскадів. Поняття «каскаду» і «габітусу». Максимізація корисності в поведінці споживача.
6. Поведінкові парадокси в теорії очікуваної корисності.

Практичне заняття №5.

Тема 5. Поведінкова теорія фірми

Мета: Вивчення поняття «обмеженої раціональності» Г.Сеймона та змінної раціональності Х. Лійбенстайна. Вивчення впливу коаліції учасників фірми на прийняття управлінських рішень щодо прийнятих і відпрацьованих процедур. **Питання для обговорення:**

1. Поняття «обмеженої раціональності» Г.Сеймона та змінної раціональності Х. Лійбенстайна.
2. Вплив коаліції учасників фірми на прийняття управлінських рішень щодо прийнятих і відпрацьованих процедур.

Змістовий модуль 2. Поведінкові фінансові рішення споживачів та інвесторів Практичне заняття №6.

Тема6. Поведінкова теорія фінансів і аукціонів. Когнітивні спотворення у процесі інвестування

Мета: *Ознайомлення з теорією когнітивної помилки та концепцією евристик.*

Питання для обговорення:

1. Стереотипне мислення та принципи людської поведінки
2. Когнітивна помилка: зміст і причини виникнення когнітивної помилки (обмежена раціональність, брак часу, емоційні і соціальні фактори)
3. Причини ірраціональної поведінки інвесторів
4. Вплив соціальних факторів на прийняття фінансових рішень інвестором 5. Поняття та концепція евристик.

Практичне заняття №7.

Тема7. Вплив когнітивних помилок та спотворень на прийняття фінансових (управлінських) рішень

Мета: *Ознайомлення з поведінковими помилками і пастками в процесі прийняття фінансових рішень*

1. Передбачувана ірраціональність і принцип відносності.
2. Недоліки моделі попиту і пропозиції
3. Концепція нуля або вплив «безкоштовної» пропозиції.
4. Соціальні та ринкові норми.
5. Проблема планування емоцій. Ефект «fall in love with the stock».
6. Проблема зволікання і самоконтролю
7. Ціна володіння
8. Ефект відкритих дверей. Ефект очікувань
9. Сила ціни
10. Корпоративна етика і чесність

Практичне заняття №8

Тема 8. Поведінкові фінансові рішення домогосподарств

Мета: *Ознайомлення із моделями поведінки інвесторів і вивчення досвіду інвестування вітчизняними домогосподарствами*

Питання для обговорення:

1. Поведінкові чинники, які впливають на фінансові рішення домогосподарств.
2. Довіра та її роль в інвестиційній активності населення.
3. Індекс індивідуалізму і його вплив на інвестування.
4. Світові моделі інвестиційної поведінки індивідуальних інвесторів.
5. Стратегії зменшення впливу негативних поведінкових чинників на процес прийняття фінансових рішень.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Для успішного вивчення і засвоєння навчальної дисципліни «Поведінкові фінанси» здобувачі вищої освіти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують шляхом самостійної роботи. Самостійна робота здобувача вищої освіти – це діяльність, яку здобувачі вищої освіти виконують самостійно за завданнями та під методичним керівництвом і

контролем викладача без його прямої участі. Самостійна робота спрямована на більш глибоке ознайомлення здобувачем з проблемами, які розглядаються навчальним курсом «Поведінкові фінанси». Самостійна робота полягає в опрацюванні положень законодавства, яке регулює відносини в сфері поведінкових фінансів, навчальної і наукової фахової літератури.

Виконання самостійної роботи передбачає написання та публічний захист есе і починається з вибору теми дослідження. При цьому здобувачам надається можливість самостійно обрати тему з проблематики, визначеної кафедрою або запропонувати власну тему. У такому разі вибрана тема має бути обов'язково узгоджена з викладачем, який проводить практичні заняття.

Зміст есе слід викладати стисло та лаконічно, не припускаючи повторень і непотрібних відступів від теми.

Вимоги до оформлення есе:

1. Обсяг есе – 15-20 сторінок друкованого тексту, включаючи титульну сторінку, зміст, основний текст, список літератури та додатки (за потреби).

2. Форматування тексту:

- шрифт – Times New Roman, розмір 14;
- міжрядковий інтервал – 1,5; – поля – 2 см з усіх боків;
- абзацний відступ – 1,25 см.

3. Структура роботи:

Титульна сторінка, що містить назву навчального закладу, кафедри, дисципліни, тему есе, ПІБ здобувача, групу, рік виконання.

Зміст, що містить перелік розділів і підрозділів із зазначенням сторінок.

Вступ – коротке введення в тему дослідження (1-2 сторінки).

Основна частина, що поділяється на розділи з теоретичним аналізом і практичним дослідженням (12-15 сторінок).

Висновки – узагальнення результатів дослідження та пропозиції (1-2 сторінки).

Список літератури – перелік використаних джерел оформлюється відповідно до ДСТУ 8302:2015 і повинен містити не менше ніж із 10–15 літературних джерел.

Додатки – за необхідності включаються графіки, таблиці, діаграми, які не увійшли до основного тексту.

4. Цитування та посилання:

Використання посилань на літературні джерела є обов'язковим. Посилання подаються у квадратних дужках із зазначенням номера джерела та сторінки (наприклад, [5, с. 123]). Презентація есе проходить на практичному занятті.

Варіанти самостійної роботи з навчальної дисципліни «Поведінкові фінанси»:

1. Роль американських науковців у розвитку вчення про поведінкові фінанси.
2. Класичні і поведінкові фінанси: взаємозв'язок і відмінності.
3. Теорія перспектив – основа поведінкових фінансів.
4. Психологія фінансів на фондовому ринку.
5. Фінансові кризи в контексті поведінкових фінансів.
6. Психологічні аспекти роботи трейдера на фінансовому ринку.

7. Інформація та її вплив на процес прийняття фінансових рішень.
8. Інвестиції домогосподарств: поведінковий аспект.
9. Фондовий ринок: емоції і паніка.
10. Поведінкові фінанси в діяльності компанії.
11. Характеристика діяльності «шумових трейдерів».
12. Зміст і характеристика теорії ефективності операцій трейдера.
13. Психологія біржової гри.
14. Вплив психологічних факторів на міжнародні фінансові ринки.
15. Психологічні аспекти інвестування.
16. Імпульсне інвестування.
17. Психологічні фінансові пастки та парадокси.
18. Психологічна характеристика інноваційної діяльності.
19. Фінансова недовіра та «стадна» поведінка - передвісники банківських криз.
20. Гендерні особливості поведінки під час економічних криз.
21. Вплив світової фінансової кризи на психічний стан особистості.
22. Шляхи подолання психологічних проблем під час фінансової кризи.
23. Психологічні фактори успіху на фінансовому ринку.
24. Теорія «підштовхування» в державній політиці.
25. Психологія прийняття рішень на фінансових ринках.
26. Психологічні типи фінансових гравців.
27. Вплив культури на розвиток фондового ринку.
28. Вплив емоційного стану на прийняття рішень.
29. Психологічні особливості трейдингу.
30. Соціальні фактори, які впливають на процес прийняття фінансових рішень.

7. Засоби оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Поведінкові фінанси» використовуються наступні засоби оцінювання:

- усне та письмове опитування;
- тестування, у тому числі комп'ютерне;
- оцінювання виконання практичних, самостійних завдань;
- перевірка навчальних проєктів та презентацій;
- оцінювання результатів виконання ситуаційних, проблемних і творчих завдань;
- виконання контрольних робіт;
- оцінювання участі практичних занять;
- самооцінювання та взаємооцінювання;
- екзамен.

8. Методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Поведінкові фінанси» використовуються наступні методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді та повідомлення;
- письмові роботи;
- виконання практичних завдань;
- розв'язання кейсів та проблемних ситуацій;
- презентація індивідуальних і групових проєктів;
- участь у дискусіях;

- виконання тестових завдань;
- демонстрація результатів самостійної роботи;
- виконання завдань у системі дистанційного навчання Moodle.

9. Політика щодо оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування тощо) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

10. Політика щодо визнання результатів навчання

Відповідно до «Положення про визнання в Західноукраїнському національному університеті результатів попереднього навчання»

(https://www.wunu.edu.ua/pdf/pologenya/Polozhennya_ruzult_poper_navch.pdf)

здобувачам вищої освіти може бути зараховано результати навчання (неформальної/ інформальної освіти, академічної мобільності тощо), зокрема шляхом проходження освітніх курсів і програм на платформах «Дія.Освіта», Prometheus, EdEra (Education Era), Coursera, edX на підставі підтвердних документів (сертифікати, довідки, документи про підвищення кваліфікації тощо), Рішення про зарахування здобувачу результатів (певного освітнього компонента в цілому, або ж окремого виду навчальної роботи за таким освітнім компонентом) приймається уповноваженою Комісією з визнання результатів навчання за процедурою, визначеною вищезазначеним положенням

11. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Поведінкові фінанси» визначається як середньозважена величина, відповідно до питомої ваги кожної складової екзаменаційного кредиту.

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
20 %	20 %	20 %	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Самостійна робота	Екзамен
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок,	Підсумкова модульна контрольна	Сукупність питомої ваги кожної складової: -80% - підготовка презентації; -20% - захист презентації.	Теоретичне питання –макс 20 балів

отриманих по темах 1-10	робота по 1-10 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів		Тестові завдання (10 тестів по 3 бали за тест) – макс. 30 балів Задача 1 – макс. 25 балів Задача. 2 – макс. 25 балів
-------------------------	--	--	--

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Модульна робота складається із:

тестів: 5 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 5 балів, що в підсумку дає максимально 25 балів;

5 балів – за тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 1 завдання, за розв'язання студент може отримати від 0 до 25 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 2 теоретичних питання, за відповідь на кожне питання, студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 3 бали, що в підсумку дає максимально 30 балів;

3 бали – на тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 2 задачі, за розв'язання кожної із яких студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 20 балів.

10–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

<i>За шкалою університету</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>За шкалою ECTS</i>
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74		D (задовільно)
60-64	Задовільно	E (достатньо)
35-59		FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	Незадовільно	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

<i>№ з/п</i>	<i>Найменування</i>	<i>Номер теми</i>
1.	Мультимедійний проектор Epson EB-505 (1 шт.), рік виготовлення 2018, рік ведення в експлуатацію 2019 Екран проєкційний BRYAN 2:1,5 (1шт.)	1-10
2.	Ноутбук (Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно ліцензії Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students. Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox).	1-10
3.	Фліпчарт	1-10
4.	Інтерактивні сервіси: Kahoot!, Mentimeter, Quizizz, LearningApps, Padlet для організації інтерактивного навчання, опитувань, тестування, дискусій та рефлексії	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Карпінський Б. А. Поведінкові фінанси як ефективний базис відображення раціональності й ірраціональності фінансових рішень у системі державотворчого патріотизму нації. *Бізнес Інформ.* 2020. №6. С. 282–290. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-6-282-290>
2. Кізима Т. Лободіна З., Горин В., Кізима А. Поведінкові фінанси як методологічний концепт дослідження сфери публічних фінансів в Україні. *Світ фінансів.* 2022. Вип. 4(73). С. 8-21. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/49027>.
3. Нікіфоров П. О., Марич М. Г. Поведінкові фінанси: навч. пос., вид. друге, доповн. і перероб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2024. 181 с.
4. Повод Т.М. Поведінкові фінанси: сутність та підходи до визначення. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка.* 2022. Вип. 14. С. 102–109. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2022.14.13>
5. Сидорчук А. А. Фінансова стійкість домогосподарств: теоретичні основи та прикладні аспекти: монографія /А. А. Сидорчук. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 474 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/49019>.
6. Талер Р. Поведінкова економіка. Чому люди діють ірраціонально і як отримати з цього вигоду. 3-тє видання. Пер. з англ. С. Крикунової. Київ: Наш формат, 2022. 464 с.

Додаткові:

7. Барабаш Л.В. Психологія фінансів і поведінкові фінанси: точки дотику та відмінності. *Review of transport economics and management.* 2022. Вип. 7(23). С. 151–155. DOI: <http://pte.diit.edu.ua/article/view/258047>
8. Борисова І. Планування особистих фінансів в кризовий період. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління.* 2021. Т. 32 (71). №3. С. 116-122.
9. Возняк Г.В., Бенюска Л.Я. Обґрунтування поведінкових закономірностей прийняття рішень суб'єктами фінансово-економічних відносин на регіональному рівні. *Регіональна економіка.* 2021. №1(99). С. 72-80. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-1-8>.
10. Возняк Г., Патицька Х. Поведінкові аспекти у прийнятті фінансових рішень в умовах пандемії: локальний рівень. *Світ фінансів.* 2021. Вип. 3(68). С. 8-22. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/44407>.
11. Гайдаржийська О.М., Щепіна Т.Г., Масюк І.І. Поведінкові фінанси та їх вплив на фінансовий результат діяльності підприємства. *Економіка. Фінанси. Право.* 2020. №3/1. URL: [https://doi.org/10.37634/efp.2020.3\(1\).4](https://doi.org/10.37634/efp.2020.3(1).4) <http://efp.in.ua/uk/journal-article/380>
12. Даніел Канеман, Олів'є Сіботі, Кас Санстейн. Шум: хибність людських суджень / пер.з англ. Василь Старко, Наталія Старко. 2-ге вид. К.: Наш формат, 2023. 360 с
13. Ден Аріелі. Передбачувана ірраціональність. URL: <http://www.afo.com.ua/uk/news/2-general-assessment/1297-dan-ariely-predictably-irrational>

14. Дзюба П.В. Шторгін К.В. Поведінкові відхилення інвестиційних рішень: на прикладі схильності до інвестування на місцевих ринках. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. Випуск 37. С. 24–34
15. Домбровська С. О. Сучасні методи формування фінансової грамотності населення України. *Освітня аналітика України*. 2022. № 3 (19). С. 5-14. URL: <http://surl.li/mwwka>
16. Дубина М. В., Холявко Н. І., Попело О. В. Цифровізації ринку фінансових послуг: переваги та ризики для домогосподарств. *Науковий вісник Полісся*. 2022. № 2 (25). С. 160-177.
17. Дунська А. Р., Жалдак Г. П., Маринченко О. В. Поведінка споживача в умовах кризи та невизначеності: мікроекономічний аналіз. *Проблеми економіки*. 2024. №1. С. 44–51.
18. Зайцев О. В., Смакоуз А. М. Особисті бізнес-активи та їх використання. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. 2021. №1. С. 122–127. DOI: 10.21272/1817-9215.2021.1-14
19. Карлін М.І. Поведінкові фінанси: методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи для магістрів денної та заочної форми навчання спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Електронне видання. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 36 с.
https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/21442/3/Karlin_PovFinMah_2022.pdf
20. Кваша О. В. Основні положення та гіпотези поведінкових фінансів. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 225-231.
21. Козлова І. М. Поняття невизначеності під час формування інвестиційної поведінки домогосподарств. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2020. № 6. С. 97- 101.
22. Ліпич Л.Г., Кушнір М.А., Хілуха О.А., Волинець І.Г. Вплив поведінкових чинників на прийняття інвестиційних рішень. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна*. 2023. Вип.38. С. 60–67. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.825596>
23. Маршук Л., Клименко М. Інвестиції як складова управління особистими фінансами. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 25. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-84>
24. Методика викладання фінансової грамотності: навчальний посібник / за ред. д. е. н., професора Кізими Т. О., д. пед. н., доцента Ребухи Л. З.; 2 вид., перероб. і доп. Тернопіль: Економічна думка, 2020. 220 с.
25. Мульська О. Фінансова стійкість домогосподарств і територіальних громад в умовах нестабільності: чутливість до економічного поступу території. *Світ фінансів*. 2023. Вип. 2(75). С. 155-168. URL.: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/50045>.
26. Нікіфоров П.О., Марич М.Г. Місце моралі у теоретичній схемі поведінкових фінансів: постановка проблеми. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54.
27. Нікіфоров П.О., Качур Т.І. Реалізація концепції поведінкових фінансів у дослідженнях трансформацій сфери публічних фінансів. *Науковий вісник Чернівецького університету: Економіка*. 2021. Вип. 830. С. 37-44.
28. Пахуча Е. В. Поведінка споживача: конспект лекцій. Х., 2023. 126 с.

29. Повод Т.М. Фінансова грамотність населення як пріоритетна умова успішного розвитку держави. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2021. (9), 84-90. <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.9.11>
30. Проскуріна Н. В., Бестужева С. В., Козуб В. О. Аналітичні аспекти дослідження поведінки споживачів в умовах цифровізації економіки України. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 36.
31. Сидор І., Віятик І. Фінансове консультування та його вплив на зростання суспільного добробуту населення. *Світ фінансів*. 2021. № 4. С. 88-103.
32. Stefano Calicchio Простий підхід до поведінкових фінансів: Вступний посібник з теоретичних та операційних принципів поведінкових фінансів для покращення інвестиційних результатів. 2022. 123 с. [Електронна книга].
33. Сторонянська І.З., Бенюска Л.Я. Поведінкові фактори у прийнятті фінансово-економічних рішень суб'єктами економіки в умовах невизначеності. *Фінанси України*. 2022. №6. С. 112-128. https://finukr.org.ua/docs/FU_22_06_112_uk.pdf
34. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. UDC: <http://surl.li/cvpla>
35. Танклевська Н. С., Повод Т. М. Поведінкова економіка: етимологія, сутність, теорія. *Науковий вісник Львівської академії. Серія: Економіка, менеджмент та право*. 2021. Вип. 3,4. С. 38-45. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/6213>
36. Терещенко Г. М., Шелудько Н. М., Версаль Н. І., Шаповал Ю. І. Підвищення фінансової грамотності і фінансової інклюзії домогосподарств у контексті розвитку небанківського сегмента фінансового сектору. *Освітня аналітика України*. 2021. № 5(16) с. 32-50. URL: <https://www.researchgate.net/publication/360183758> DOI:10.32987/2617-8532-2021-5-32-50
37. Тимків А. О., Сидор Г. В. Фінансова інклюзія як складова відновлення економіки України. *Інклюзія і суспільство*. 2022. Вип. 1. С. 5-14. UDC: <https://journals.kpdi.in.ua/index.php/inclusion-society/article/view/2/1>
38. Ушакова Н. Г., Кулініч О.А., Помінова І. І. Інституціоналізація поведінкового регулювання: зарубіжний досвід. *Бізнес-інформ*. 2020. № 9. С. 37-40.
39. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні у 2021: звіт за результатами дослідження для DAI Global LLC, Проекту USAID «Трансформація фінансового сектору». 2021. 80 с. URL : http://www.fst-ua.info/wp-content/uploads/2021/10/Ukraine_2021_Financial-Literacy-Survey-Report_UA.pdf
40. Харабара В.М., Грешко Р.І. Третякова О.В. Поведінкові фінанси: сутність та основні теоретичні блоки. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2021/107.pdf
41. Шевченко М. Споживча поведінка і сучасне маркетингове середовище: теоретичний аспект. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 66. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4540>
42. Ямпольський О. Споживацькі настрої українців у другий рік повномасштабного вторгнення. 2024. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ua/Documents/consumer-business/consumer-behavior-2024.pdf>

43. Hall, A., Scheving, A. S., & Zoega, G. (2021). The Effect of a Financial Crisis on Household Finances:
A Case Study of Iceland's Financial Crisis. *Journal of Financial Crises*, 3(4), 1-24.
<https://elischolar.library.yale.edu/journal-of-financial-crises/vol3/iss4/1>
 44. Impact of behavioural finance on risk perception, psychological behaviour, and financial decisions of moroccan investors/ O.El Ghmari et al.Financial and credit activity problems of theory and practice.
2024. Vol.5, no.58. P.244–263. URL:<https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.58.2024.4451>
 45. Kim, M., Koo, H.-G., & Jang, J. (2022). Financial capabilities and financial behaviour of Overseas Filipino Workers in South Korea. *Asian and Pacific Migration Journal*, 31(2), 118–140.
<https://doi.org/10.1177/01171968221113342> DOI:
<https://doi.org/10.1177/01171968221113342>
 46. Kurian, V., Sreedharan, S., & Valenti, F. (2022). Calling the shots: Determinants of financial decisionmaking and behaviour in domestic migrant households in India. *Journal of Emerging Market Finance*,
21(3), 317–342. <https://doi.org/10.1177/09726527221082005> DOI:
<https://doi.org/10.1177/09726527221082005>
 47. Zhavoronok, A., Popelo, O., Shchur, R., Ostrovska, N., & Kordzaia, N. (2022). The role of digital technologies in the transformation of regional models of households' financial behaviour in the conditions of the National Innovative Economy Development. *Ingénierie Des Systèmes d'Information*,
27(4), 613–620. <https://doi.org/10.18280/isi.270411> DOI: <https://doi.org/10.18280/isi.270411>
- Polishchuk Y., Tepliuk M., Horbov V., Ivashchenko A., Tereshchenko O., Lavreniuk V. Ukrainians in Poland and Ukraine: is the war crisis able to change patterns of financial behaviour. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. Volume 4 (57), 2024, 457-472.
<https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4414/4175> DOI:
<https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.57.2024.4414>